

d.d. 29 augustus '23

Derde Tussenrapportage 2023 (3^e Turap)

(3 oktober 2023 Raadsbehandeling)

Inhoudsopgave

1. ALGEMEEN.....	3
2. FINANCIËLE FOTO (SAMENVATTING EN CONCLUSIES)	3
3. RESULTAATGEBIEDEN	4
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	4
Programma 1 Veiligheid	6
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat.....	6
Programma 3 Economie.....	7
Programma 4 Onderwijs.....	7
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	8
Programma 6 Sociaal domein	8
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	10
Programma 8 Volkshuisvesting RO en SV	11
Bedrijfsvoering	13
Financiële kengetallen.....	14
BIJLAGE A: EFFECTEN 3^E TURAP 2023.....	16
BIJLAGE B: VERLOOP BUDGETTAIRE RUIMTE	17

Ter inzage: Formele begrotingswijzigingen met alle mutaties

1. Algemeen

Deze Turap is de derde tussenrapportage van 2023. In deze Turap zijn, waar nodig, de budgetten van 2023 en volgende jaren al beoordeeld aan de hand van de vastgestelde begroting 2023.

De bestuurlijke (tussen)rapportage (Turap) is het instrument om:

- **Tussentijds te rapporteren over de geconstateerde afwijkingen** op de programmabegroting (beheertechnische en planningstechnische aanpassingen) en de eventuele financiële consequenties daarvan (begrotingswijziging).
- **Om uw raad "periodiek" te informeren** over de financiële stand van zaken over het huidige (2023) boekingsjaar.

2. Financiële foto (samenvatting en conclusies)

Deze 3^e Turap 2023 laat een negatieve financiële bijstelling zien ad. € 1.214.000 (bijlage A) voor het jaar 2023.

Na verwerking van deze 3^e Turap 2023 sluit het financiële beeld van de gemeente Waalre met een **negatief saldo** ad. € 1.328.000 voor 2023.

Onderstaand overzicht geeft een financieel inzicht van het geprognosticeerde resultaat voor het jaar 2023. Een tussentijds beeld waarbij op de verschillende budgetten nog ontwikkelingen plaats gaan vinden gedurende 2023.

Het meerjarenbeeld 2024-2026 wordt in deze 3^e Turap 2023 niet aan u gepresenteerd. De programmabegroting 2024-2027 wordt volgens planning eind september aan u toegezonden en is leidend voor de meerjarencijfers.

Financiële uitkomst na verwerking 2e Turap 2023	2023	
<i>Bedragen * € 1.000 (V=voordeel, N=nadeel)</i>		
Saldo begroting:		
Primaire begroting 2023	28	V
1e begrotingswijziging 2023 (sept circulaire 2022)	48	V
6e Turap 2022 (2e wijz. 2023)	-20	N
Onvoorziene lasten structureel 2023 - 2026	90	V
Eenmalig onvoorzien 2023	100	V
Totaal besteedbaar	246	V
Mutaties ten laste van onvoorzien 2023		
1e turap 2023	-85	N
2e turap 2023	-275	N
3e turap 2023	-1214	N
Totaal mutaties onvoorzien	-1574	N
Resultaat na verwerking 3e turap 2023	-1328	N

3. Resultaatgebieden

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

0.1 Wet Open Overheid (WOO)

De inwerkingtreding van de verplichting tot actieve openbaarmaking volgens de WOO, en de daarvoor noodzakelijke aansluiting op een landelijk platform, is wederom uitgesteld. Voor de openbaarmaking van de informatie-categorieën gebruiken we de nu bestaande middelen en media.

Hierbij volgen we een ruimer tijdsplan waardoor druk op, zowel middelen als capaciteit, voor 2023, leidt tot verminderde toenemende implementatiekosten. Het beschikbare budget voor 2023 zal dan ook niet volledig benodigd zijn.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 53.000 (incidenteel voordeel)

0.1 Waardeoverdracht pensioenen

Door de aanvraag van een waardeoverdracht is de pensioenwaarde overgedragen aan de gemeente. Verschillende pensioenfondsen hebben het opgebouwde pensioenrecht overgedragen aan de gemeente.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. 660.200 incidenteel voordeel en € 660.200 incidenteel nadeel (storting in voorziening personele verplichtingen)

0.2 Organisatie Tweede Kamer verkiezingen 2023 en aanschaf Stembureaumanager

Onlangs bood de minister-president de koning het ontslag van het kabinet aan en inmiddels is besloten dat de verkiezing voor de nieuwe Tweede Kamer wordt gehouden op woensdag 22 november 2023. Om werkzaamheden voor de ambtelijke organisatie en de stembureauleden, sneller en beter te kunnen organiseren, willen we overgaan tot de aanschaf van het programma "De Stembureaumanager".

"De Stembureaumanager" vereenvoudigt een groot aantal processen rondom de organisatie van verkiezingen. Denk hierbij aan werving en registratie van stembureauleden en ondersteuners, communicatie, opleidingen & trainingen en facilitaire zaken. Ook geeft het via dashboards sturingsinformatie over de voortgang. Tevens bevat het programma een presentatiemodule, waarbij resultaten (tijdens een verkiezingsavond) op een interactieve manier snel inzichtelijk zijn. Op dit moment worden deze werkzaamheden handmatig/op papier uitgevoerd, uit wat veel tijd kost.

De kosten voor "De Stembureaumanager" bedragen per jaar € 5.000. De totale kosten voor de aankomende Tweede Kamer Verkiezingen op 22 november 2023 bedragen daardoor € 50.000. Deze worden gedekt uit de post onvoorzien aangezien er geen extra vergoeding komt via het gemeentefonds voor deze vervroegde Tweede Kamerverkiezing.

De structurele kosten van € 5.000 per jaar vanaf 2024 worden opgenomen in de (meerjaren)begroting en toegevoegd aan het budget voor automatisering.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 50.000 (incidenteel nadeel)

0.3 Sloop en sanering gebouw politiehonden vereniging na brand (VDH Kringgroep)

Op 14 januari 2023 brandde het clubhuis van de politiehondenvereniging aan het Achtereind af. Gemeente Waalre is eigenaar van de opstal. De restanten van de opstal zijn opgeruimd. Doordat er asbest aanwezig was en de volksgezondheid in het geding was, moesten deze restanten met spoed worden geruimd. De schade wordt niet gedekt door de verzekering.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 27.000 (incidenteel nadeel)

0.4 Multifunctioneel gemeentehuis

Als gevolg van indexeringen zijn de kosten voor de schoonmaak (hiervan kunnen we een gedeelte doorleggen aan Stichting Het Huis van Waalre) en het beheer/onderhoud van het gemeentehuis flink gestegen. Daarnaast hebben er ook een aantal aanpassingen plaatsgevonden in het kantoorgedeelte van het Huis van Waalre, waardoor we in totaal een overschrijding zien van €33.000.

Daarnaast zijn door de nieuwe taxaties van diverse panden de premies voor de verzekeringen toegenomen. Hiervoor verwachten we een structurele overschrijding van € 6.000 op jaarbasis.

De structurele kosten die hieruit voortvloeien zullen worden opgenomen in de (meerjaren)begroting.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 39.000 (incidenteel nadeel)

0.64 Bezwaarafhandeling en overige kosten belastingen

De uitvoeringskosten voor de Wet Onroerende Zaken (WOZ) zijn hoger dan eerder geraamd door het hoge aantal bezwaren wat is binnengekomen in 2023 (totaal 1.100 stuks). Het hoge aantal bezwaren wat de gemeente heeft binnengekregen sluit aan bij de landelijke trend. In de dienstverleningsovereenkomst die met het bureau dat voor de gemeente de bezwaren afhandelt is afgesloten, is rekening gehouden met de afhandeling van een basis aantal bezwaren. Daardoor vallen de kosten naar verwachting € 45.000 hoger uit.

Daarnaast moet de gemeente proceskostenvergoeding en een vergoeding voor immateriële schade betalen voor de afhandeling van beroepen uit voorgaande jaren. Ook al is het beroep gewonnen door de gemeente dan nog oordeelt de Rechtbank dat deze vergoedingen betaald moeten worden door de gemeente. Afhankelijk van de uitspraken door de Rechtbank levert dit voor de gemeente een extra kostenpost op van ca. € 10.000.

Tot slot zijn in 2023 extra kosten (€ 6.000) gemaakt voor het aanpassen van gegevens zodat een goede uitwisseling van gegevens kan plaatsvinden tussen het nieuwe belastingpakket Key2Belastingen en het programma waarmee de aanslagen worden opgelegd (DataB).

Bovengenoemde kosten zijn een eerste (voorzichtige) inschatting tot het einde van het jaar. Mocht het zo zijn dat ten tijde van het opstellen van de vierde turap in 2023 de vooruitblik tot einde 2023 afwijkt van hetgeen nu is ingeschat, dan komen we in de vierde turap 2023 bij u terug.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 61.000 (incidenteel nadeel)

0.7 meicirculaire gemeentefonds

Gemeenten ontvangen in principe op drie tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. Voor de jaren 2024 e.v. worden de bedragen verwerkt in de conceptbegroting 2024. Deze mutatie gaat over de aanpassingen voor de begroting 2023.

totale aanpassing algemene uitkering voor 2023 t.o.v. vorige raming voor 2023	-/- 58.000
taakmutaties:	
Flankerend beleid energiearmoede	-/- 13.000
Wet sociale werkvoorziening	-/- 81.978
Aanpak armoede en schulden	-/- 17.000
Wet goed verhuurderschap	-/- 11.000
Totaal incidenteel nadeel	-/- 180.978

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 180.978 (incidenteel nadeel)

Programma 1 Veiligheid**1.1 Indexering huur brandweerkazernes**

De werkelijke indexering voor de huur van de brandweerkazernes valt € 8.800 hoger uit dan de vooraf ingeschatte indexering. Hierdoor ontstaat een voordeel in 2023 van € 8.800. Het structurele voordeel vanaf 2024 wordt verwerkt in de begroting 2024-2027.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 8.800 (incidenteel voordeel)

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat**2.1 Gladheidsbestrijding**

We zijn in de begroting uitgegaan van de gegevens van het afgelopen jaar. De afwijking is ontstaan omdat er vaker gestrooid is dan van te voren ingeschat. Ook is er een uitbreiding van de route geweest (Eindhovenseweg N69).

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 40.000 (incidenteel nadeel)

2.1 Maatregelen Molenstraat

De Molenstraat is enige tijd geleden heringericht. Nabij de komgrens blijkt de snelheid van het verkeer nog ontoelaatbaar hoog. Hierom dienen er aanvullende maatregelen genomen te worden in de vorm van een extra drempel en bebording. Het krediet voor herinrichting van de Molenstraat is inmiddels afgesloten. Met het aanbrengen van de voorzieningen voldoet de inrichting ter plaatse aan de uitgangspunten van Duurzaam Veilig (CROW).

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 10.000 (incidenteel nadeel)

2.1 Verkeersremmende maatregelen Koningin Wilhelminalaan

De Kon. Wilhelminalaan is een woonstraat met relatief veel zwaar verkeer (loonwerker) en veel ervaren overlast. De bewoners proberen hier al geruime tijd aandacht voor te krijgen en hebben zich verenigd in een klankbordgroep. Samen met de klankbordgroep is gezocht naar passende maatregelen. Die zijn gevonden in diverse verkeersremmers, markering en bebording. In de begroting is geen krediet beschikbaar voor het aanbrengen van verkeerskundige maatregelen.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 15.000 (incidenteel nadeel)

2.1 Vervangen fietspaden Willibrorduslaan

In verband met de slechte kwaliteit van de fietspaden aan de Willibrorduslaan is het noodzakelijk dat er op korte termijn onderhoud wordt gepleegd door middel van het vervangen van de fietspaden. Met de vervanging van de fietspaden wordt tevens invulling gegeven aan het groenvervangingsplan door bomen van slechte kwaliteit of korte levensverwachting te verwijderen. Ter compensatie worden nieuwe bomen geplant. Bestaande bomen krijgen meer groeiruimte waardoor ze beter gaan groeien. Daarnaast wordt bestaand groen vervangen voor verbetering van de biodiversiteit. De kosten zijn begroot op € 700.000. Voorgesteld wordt deze voor 6 ton te dekken uit het bestaande krediet WegenBeheersPlan (WBP) en 1 ton wordt geboekt op het bestaande krediet groenvervangingsplan.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking zonder financiële consequentie.

2.5 OV-ambassadeurs

De gemeente Eindhoven en Waalre zullen de handen in een slaan om drempels die ervaren worden, door bepaalde doelgroepen in de maatschappij, bij het gebruik van openbaar vervoer te verlagen en/of weg te nemen. Om bovenstaand doel te bereiken zullen de gemeente Eindhoven en Waalre gezamenlijk het project opzetten in samenwerking met de Bibliotheek Eindhoven die vestigingen en netwerk heeft in deze 2 gemeenten. Dit project loopt gedurende de periode 2023-2025 en wordt gedekt door een specifieke uitkering van het Rijk.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 25.000 (incidenteel nadeel) en € 25.000 (incidenteel voordeel), per saldo neutraal

Programma 3 Economie

N.v.t.

Programma 4 Onderwijs

4.2 Tijdelijke Huisvesting de Wilderen

De aankoop en het gereed maken van de tijdelijke huisvesting bij de Wilderen in Waalredorp is bijna €18.000 duurder uitgevallen dan begroot (€400.000). De reden is dat we als gemeente ook nog de kosten voor de eerste inrichting moesten betalen, deze waren niet meegenomen in de berekening. Ook waren de kosten voor de vergunningverlening hoger dan ingeschat omdat er een tijdelijke fietsenstalling gerealiseerd is op gemeentegrond buiten het schoolterrein.

De extra afschrijvingslasten zijn opgenomen in de begroting 2024-2027.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking zonder financiële consequenties voor 2023

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

5.2 Exploitatievergoeding sporthallen 't Hazzo en de Pracht

In de Kaderbrief 2023 is een structurele verhoging van € 45.000 opgenomen vanaf de 2^e helft 2023 voor een nieuwe aanbesteding, omdat de voorwaarden en tarieven onvoldoende blijken bij het lopende contract.

Het college heeft op 28 februari 2023 een inkoopstrategie voor de exploitatie vastgesteld. Met de huidige exploitant is nog 2 jaar (1 augustus 2023 tot 1 augustus 2025) een overeenkomst aangegaan. Er is nu voldoende tijd voor nieuw beleid te onderzoeken/maken voordat de nieuwe aanbesteding zal plaatsvinden en er zal dan bekeken worden hoeveel budget nodig is. Hierdoor is de structurele verhoging voorlopig niet nodig.

In 2023 is het voordeel € 22.500. Het structurele voordeel van € 45.000 wordt meegenomen in de begroting 2024.

Daarnaast is er in 2023 een nadeel van € 5.162 door het verschil tussen de ingeschatte indexering in de begroting en de werkelijke indexering (die pas later bekend wordt).

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 17.338 (incidenteel voordeel)

Programma 6 Sociaal domein

6.1 Toekomst Waalres museum

Op 6 juni 2023 heeft uw gemeenteraad besloten om incidenteel in 2023 het bedrag van € 18.000 aan het bestuur van het museum ter beschikking te stellen om uiterlijk het eerste kwartaal 2024 te komen tot een goed businessplan.

Ook heeft u besloten het college opdracht te geven goede criteria uit te werken voor de beoordeling van het businessplan en de uitwerking hiervan vooraf te laten toetsen om deze vervolgens voor te leggen aan de gemeenteraad. En om de kosten van deze

externe toetsing tot een maximum van € 5.000 te dekken uit de algemene reserve vrij besteedbaar.

In lijn met de werkwijze van wijzigingen op de budgetten, komt de externe toetsing ten laste van onvoorzien i.p.v. dekking uit de algemene reserve vrij besteedbaar.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 23.000 (incidenteel nadeel)

6.1 Incidentele versterking CMD

Op 6 juni 2023 heeft uw raad het volgende besluit genomen:

1. Vast te stellen dat de werkwijze vastgelegd in de verordening Wmo op dit moment niet haalbaar is voor de medewerkers van het CMD, vanwege de hoge werkdruk die is ontstaan door personeelwisselingen en de algemene problematiek met wachtlijsten bij zorgaanbieders.
2. Vanwege het belang van deze kwalitatief goede dienstverlening van het CMD aan onze inwoners die ondersteuning nodig hebben een noodzakelijke incidentele investering in het CMD te doen ter hoogte van € 200.000. Zodat de dienstverlening kan blijven voldoen aan de uitgangspunten van 'werken volgens de bedoeling', vastgelegd in de verordeningen sociaal domein van de gemeente Waalre.
3. Het bedrag van € 10.000 te dekken uit de reserve sociaal domein en de overige € 190.000 ten laste te brengen van de post 'onvoorzien'.

Dit bedrag wordt besteed aan de inzet van een Wmo consulent, Wmo beleidsadviseur, Financieel administratief medewerker en een applicatiebeheerder.

Naast de € 10.000 dekking uit de reserve sociaal domein, is er nog dekking voor € 20.000 vanuit het uitvoeringprogramma, dit was al gelabeld om extra capaciteit voor Wmo-beleid in te kunnen zetten. Dit betekent dat er uiteindelijk € 170.000 resteert ten laste te brengen van de post 'onvoorzien'.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 170.000 (incidenteel nadeel)

6.1 Steunwijzer

Op 11 juli is het College akkoord gegaan met het afsluiten van een overeenkomst met Steunwijzer b.v. voor de periode 1 augustus 2023 tot 1 augustus 2026.

Eigen regie, zelfredzaamheid en keuzevrijheid zijn belangrijke uitgangspunten in het Sociaal Domein. Steunwijzer is een online platform waarmee de inwoner en de consulent de best passende gecontracteerde zorgaanbieder kunnen vinden. Tevens ontstaat hierdoor een actueel inzicht in de wachttijd/wachtlijst per aanbieder. De kosten van het platform zijn € 6.700 per jaar en eenmalig € 3.600. In het najaar starten we met de inrichting hiervan. De kosten in 2023 € 10.300 worden deels gedekt uit het opgenomen budget € 2.000 voor communicatie Sociaal Domein. Het nog resterende deel € 8.300 komt ten laste van onvoorzien.

De structurele lasten van € 4.700 (€6.700 - € 2.000) vanaf 2024 worden meegenomen in de begroting 2024-2027.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 8.300 (incidenteel nadeel)

6.1 Pilot Jongerencentrum

In de raadsvergadering van 6 juni 2023 heeft de raad ingestemd met de pilot Jongerencentrum. We starten in het najaar van 2023 in de voormalige kantine van sporthal de Pracht. De pilot zal gedurende een jaar uitgevoerd worden. Voor het beheer van het jongerencentrum wordt een sociaal beheerder ingezet voor 8 uur per week. In het voorjaar van 2024 wordt de pilot geëvalueerd en wordt de ureninzet van de sociaal beheerder mogelijk aangepast.

Het budget voor 2023 is toereikend. Het budget voor 2024 wordt met € 12.100 opgehoogd van € 15.000 naar € 27.100. Dit zal worden meegenomen in de begroting 2024.

De exploitatievergoeding voor de voormalige kantine van sporthal de Pracht is € 13.000 (in 2023 € 6.500 en in 2024 € 6.500). De exploitatievergoeding 2024 wordt meegenomen in de begroting 2024.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 6.500 (incidenteel nadeel)

6.2 Eerste begrotingswijziging PlusTeam

Het PlusTeam is een gemeenschappelijke regeling (GR) van de gemeente Waalre en de gemeente Geldrop-Mierlo. Het PlusTeam heeft als opdracht om voor beide gemeenten de ondersteuning te verzorgen van huishoudens met multiproblematiek.

Het PlusTeam heeft te maken met een niet acceptabele wachttijd voor onze inwoners. Om deze wachttijd tot een acceptabel niveau terug te brengen tot de wettelijke norm van 4 weken, zal er gedurende een periode van 2 jaar 3 fte aangetrokken worden. In de raadsvergadering van 20 juni 2023 heeft de raad hiermee ingestemd

Het budget € 662.064 wordt in 2023 opgehoogd met € 37.188 (inhuur juni t/m december) naar € 699.252.

De kosten á € 63.750 (heel 2024) en € 26.563 (januari t/m mei 2025) worden meegenomen in de begroting 2024.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 37.188 (incidenteel nadeel)

6.3 Inhuur geldzorgenbeleid

Ten behoeve van het geldzorgenbeleid zijn extra uren gemaakt met als resultaat een werkdocument en een goede borging in de organisatie.

De extra kosten ten opzichte van het budget € 35.000 wat door uw raad op 22 mei 2022 ter beschikking is gesteld zijn € 20.000.

In de meicirculaire 2023 is incidenteel voor de aanpak armoede en schulden € 17.000 beschikbaar gesteld (zie onder programma 0 Bestuur en ondersteuning) . Het resterende deel van de overschrijding € 3.000 komt ten laste van het maatwerkbudget (€ 90.000).

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking zonder financiële consequentie

6.3 Uitvoeringskosten Participatiewet

De uitvoering van de Participatiewet is uitbesteed aan de gemeente Veldhoven. Jaarlijks wordt het bedrag herzien o.b.v. indexering en het aantal uitkeringsgerechtigden.

Het budget wordt opgehoogd van € 412.000 naar € 430.000 in 2023. De structurele ophoging wordt meegenomen in de begroting 2024.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 18.000 (incidenteel nadeel)

6.72a Overschrijding individuele voorzieningen jeugdhulp

In 2023 zien we de kosten voor jeugdhulp stijgen ten opzichte van voorgaande jaren, hier zijn meerdere oorzaken voor aan te wijzen.

Een eerste oorzaak zoals ook benoemd in de jaarrekening is dat de lumpsumfinanciering voor producten die vallen onder hoog complexe jeugdhulp is afgeschaft. Deze lumpsum (een vast bedrag per jaar) was voor ons (zeer) voordelig door het voor de gemeente Waalre gunstige peiljaar waar deze op was gebaseerd. De per 2023 gehanteerde $p \cdot q$ (prijs * aantal) financiering heeft geleid tot een overschrijding op het beschikbare budget.

Een tweede oorzaak is de situatie bij het PlusTeam. Het ziekteverzuim en verloop bij dit team is ongekend hoog geweest en als gevolg hiervan is er de wachtlijst opgelopen en de werkdruk te hoog. Dit alles leidt tot meer inzet van zorgaanbieders, doordat medewerkers van het PlusTeam niet zelf de begeleiding kunnen bieden.

Ten slotte hebben we te maken met een aantal zeer kostbare individuele trajecten die vorig jaar (en in 2021) ook al zwaar drukten op het budget en nog steeds van grote invloed zijn op het budget.

In 2023 hebben we € 2.540.000 begroot voor jeugdhulp. Wanneer we de maandelijkse uitgaven in 2023 extrapoleren komen we uit op een totaal benodigd budget van ruim € 3,1 miljoen. Het budget wordt daarom incidenteel opgehoogd met € 600.000.

Omdat zowel in 2021, 2022 als dit jaar het budget ontoereikend is, willen we uw raad voorstellen structureel bij te begroten, dit wordt meegenomen in het voorstel tot de meerjarenbegroting 2024.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 600.000 (incidenteel nadeel)

6.73c Continuïteit jeugdhulpaanbieder

Binnen de subregio's Een 10 voor de Jeugd (10vdJ) en Samen voor Jeugd (SvJ) zijn in het zorglandschap een aantal regio-overstijgende jeugdzorgaanbieders gecontracteerd. Bij Combinatie Jeugdzorg, een jeugdhulpaanbieder met een cruciale jeugdhulpfunctie, is de liquiditeit in het voorjaar van 2023 in gevaar gekomen. Op basis van deze zorgelijke situatie is het Draaiboek 'Continuïteit Jeugdhulp' in werking getreden. Om te voorkomen dat de zorgcontinuïteit voor jeugdigen en gezinnen onder druk komt te staan, is besloten om deze aanbieder direct financieel te ondersteunen vanuit de beide subregio's voor jeugdhulp (21 gemeenten in totaal). Naast het direct beschikbaar stellen van financiële middelen (transitiekosten), is er ook sprake van een bevoorschotting voor het aanleggen van een buffer. Deze kan in geval van nood onder strenge voorwaarden aangesproken worden.

Voor Waalre bedraagt het bedrag aan transitiekosten € 16.666.

De bevoorschottingskosten – betaald door Eindhoven en Helmond - voor Waalre zijn € 46.967 en worden meegenomen in de risicoparagraaf, omdat deze kosten in principe voor 31 december 2025 terugbetaald worden door de zorgaanbieder.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 16.666 (incidenteel nadeel)

6.82a/b Prognose jeugdbescherming/-reclassering

Er zijn sinds 2022 structureel minder cliënten, wat lijkt te stabiliseren in december 2022. Dit zorgt voor minder uitgaven voor de post Jeugdbescherming (JB) en Jeugdreclassering (JR). Vanuit de prognose voor cliënten in de JB/JR, blijkt dat de werkelijk geraamde bedragen voor JB en JR lager uitvallen, wat in combinatie met de afrekening in 2022 van € 6.000 leidt tot een onderschrijving van € 56.000 in 2023. We hebben hierin wel rekening gehouden met de reservering van de beschikbaarheidsfinanciering van € 25.000.

Het budget totaal € 255.000 wordt afgeraamd met € 56.000 naar € 199.000 in 2023. De structurele aframing van € 62.000 wordt meegenomen in de begroting 2024.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 56.000 (incidenteel voordeel)

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

7.1 Herziene begroting 2023 GGD Zuidoost-Brabant

In de 1^e begrotingswijziging 2023 is voorzien in een structurele en een incidentele kostenstijging voor het lopende begrotingsjaar 2023 door:

1. Verwerking van de kosten van het op orde brengen van informatieveiligheid, de informatiehuishouding/het archiefbeheer en risicomanagement binnen de GGD. De GGD heeft hierin de afgelopen jaren een achterstand in opgelopen. Met een herstelactie wordt dit grotendeels in 2023 rechtgezet. Dit leidt tot de volgende kostenstijging: structureel € 0,651 per inwoner en incidenteel € 0,316 per inwoner.

*Verhoging bijdrage voor Waalre:
incidenteel € 5.572 in 2023
structureel € 11.479 vanaf 2023*

2. De financiële harmonisatie van het basisaanbod preventie (BAP) Jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen op basis van een inhoudelijke harmonisatie. Het betreft een herverdeling die voor de gemeente Waalre (voordeelgemeente) niet leidt tot een kostenstijging.
3. Een correctie op de eerder toegepaste algemene indexering. Door de hoge inflatie en de loonkostenstijging in 2023 wordt het nieuwe integrale index-percentage in 2023 8,625%. Dit leidt tot een structurele kostenstijging van € 1,170 per inwoner.

*Verhoging bijdrage Waalre:
incidenteel € 41.499 in 2023 (indexering van 2,125% naar 8,625%)
structureel € 46.060 vanaf 2024*

De structurele lasten zijn opgenomen in de programmabegroting 2024 van de GGD. Deze programmabegroting wordt meegenomen in de begroting 2024-2027 van Waalre.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 47.071 (incidenteel nadeel)

7.1 Formateur GALA

De GGD ondersteunt de gemeenten van regio Zuidoost-Brabant bij het GALA SPUK proces om te komen tot lokale plannen per gemeente en een regionale aanpak die daarbij aansluit.

Voor deze inzet van de GGD maakt elke gemeente gebruik van het landelijk ondersteuningsbudget van € 7.400.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 7.400 (incidenteel nadeel) en € 7.400 (incidenteel voordeel), per saldo neutraal

7.1/5.1/5.3 SPUK Breed 2023-2026

De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld om diverse afspraken uit te kunnen voeren. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Hoofdlijnen Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Preventieakkoord. Beoogd resultaat:

- Terugdringen gezondheidsachterstanden
- Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten
- Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis
- Een gezonde leefstijl
- Versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid
- Vitaal ouder worden
- Domein overstijgende inzet vanuit een regionale preventie infrastructuur

De beschikbare middelen vanaf 2024 worden meegenomen in de begroting 2024.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequentie ad. € 210.032 (incidenteel voordeel) en € 210.032 (incidenteel nadeel), per saldo neutraal

7.2 Onderzoek gronddepot en gemeentewerf

De gemeente heeft behoefte aan een structureel gronddepot voor het tijdelijk opslaan van vrijkomende grond (zand, zwarte grond/aarde, grind), bestratingsmateriaal en voor opslag in het kader van ons groenbeheer.

Een goed functionerend gronddepot draagt bij aan kostenreductie en flexibiliteit rondom civieltechnische werken in Waalre. Ook wordt zo invulling gegeven aan de gemeentelijk duurzaamheidsdoelstellingen: minder transportbewegingen is minder CO2 uitstoot en het maakt circulaire en lokale verwerking van grond en groenafval mogelijk.

Op dit moment beschikt de gemeente over een tijdelijk depot op het Boerenbond-terrein, een (heel klein) depot op het sportpark Waalre-dorp en opslagruimte op de gemeentewerf op bedrijventerrein Broekweg. De gemeentewerf heeft sinds de gemeente afscheid heeft genomen van een eigen gemeentelijke buitendienst bovendien nog maar een beperkte functie. Met name voor opslag van aannemers die werkzaamheden voor de gemeente uitvoeren.

In de huidige situatie is het gemeentelijk gronddepot versnipperd over een paar locaties die bovendien grotendeels van tijdelijke aard zijn. Zo vervalt op termijn de beschikbaarheid van het Boerenbondterrein als gronddepot omdat dit terrein een andere functie krijgt. Ook is niet duidelijk wat de toekomst van de gemeentewerf is en wat deze eventueel kan betekenen in de behoefte aan een gronddepot.

Daarom willen we nu door een deskundig bureau een integraal onderzoek (civiel- en milieutechnisch, financieel, ruimtelijk-planologisch) laten uitvoeren naar de mogelijkheden om te komen tot één permanent gronddepot, een (mogelijk) tijdelijk depot ter overbrugging en naar een toekomstperspectief voor de gemeentewerf. Op basis van de onderzoeksresultaten zullen vervolgens concrete voorstellen (scenario's) worden opgesteld richting bestuur voor verdere besluitvorming hierover.

In het college van 4 juli 2023 is ingestemd een werkbudget van € 35.000 ter beschikking te stellen (kosten voor extern onderzoek en de begeleiding hiervan door een extern ingehuurd projectleider) en de rente en afschrijvingslasten te dekken uit de 'voorziening riolering' omdat

het grootste deel van de behoefte aan een gronddepot voortkomt uit civiele werken met een rioologave.

De rente- en afschrijvingslasten worden verwerkt in de begroting 2024-2027.

Consequentie:

- Beheerstechnische afwijking met financiële consequenties in de exploitatie vanaf 2024 en beschikbaar stellen van een krediet in 2023.

Programma 8 Volkshuisvesting RO en SV

N.v.t.

Financiële kengetallen

In de Kaderbrief 2023 is met u afgesproken dat we u in de P&C-cyclus van 2023 op de hoogte houden van de voortgang op een drietal kengetallen, namelijk de solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte en hoogte vrije reserves t.o.v. totaal gecalculeerde risico's. Hieronder geven wij u dit inzicht met een kleine toelichting per kengetal.

Solvabiliteitsratio

Deze ratio geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) zijn gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen) en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

De ratio wordt berekend door het eigen vermogen van de gemeente te delen door het balanstotaal. Tijdens de bespreking van de Kaderbrief 2023 heeft u aangegeven dat de solvabiliteitsratio minimaal 20% moet bedragen.

Eigen vermogen			
wat	waaruit	mutatie	bedrag
eigen vermogen per 31-12-2022 (reserves)	Jaarstukken 2022		12.434.000
onttrekking reserves doorschuiven naar 2023	Jaarstukken 2022	584.000	
nieuw beleid irt raadprogramma	begroting 2023	100.000	
posten onvoorzien	begroting 2023	190.000	
saldo begroting boekje	begrotingsboekje	28.000	
nieuw beleid irt raadprogramma	1e wijziging 2023	50.000	
saldo septembercirculaire	1e wijziging 2023	48.000	
storting in vrije reserve	1e wijziging 2023	350.000	
6e turap 2022	2e wijziging 2023	-20.000	
uitvoeringsprogramma	1e turap 2023	-750.000	
Saldo	1e turap 2023	-85.000	
Mutaties reserves 2e turap 2023	2e turap 2023	-75.000	
Saldo	2e turap 2023	-275.000	
Mutaties reserves 3e turap 2023	3e turap 2023	-10.000	
Saldo	3e turap 2023	-1.214.000	
			-1.079.000
Eigen vermogen na 3e turap 2023			11.355.000

Balanstotaal passiva			
wat	waaruit	mutatie	bedrag
totaal generaal passiva per 31-12-2022	Jaarstukken 2022		58.559.000
Mutaties eigen vermogen (zie tabel eigen vermogen)			-1.079.000
Mutaties vreemd vermogen			
Mutaties 2e turap 2023	2e turap 2023	-90.000	
Mutaties 3e turap 2023	3e turap 2023	660.200	
			570.200
Balanstotaal passiva na 3e turap 2023			58.050.200

Berekening solvabiliteitsratio	
solvabiliteitsratio jaarstukken per 31-12-2022	21,20%
solvabiliteitsratio na 2e turap 2023	21,46%
solvabiliteitsratio na 3e turap 2023	19,56%

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is en of de gemeente in staat is structurele financiële tegenvallers op te vangen. Een percentage van 0% betekent dat de structurele baten exact toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Tijdens de bespreking van de Kaderbrief 2023 heeft uw raad aangegeven dat de structurele exploitatieruimte minimaal 0% moet bedragen.

In deze 3^e turap van 2023 zijn geen structurele voor- en nadelen opgenomen. Hierdoor wijzigt het kengetal structurele exploitatieruimte t.o.v. de begroting 2023 niet. In de begroting 2024-2027 volgt een nieuw overzicht van de structurele exploitatieruimte.

Hoogte vrije reserves ten opzichte van de totaal gecalculeerde risico's

Tijdens de bespreking van de Kaderbrief 2023 heeft uw raad afgesproken dat Waalre streeft naar een financiële buffer van 110% van de totaal berekende risico's. Hierdoor is Waalre beter in staat om risico's op te kunnen vangen.

Dit kengetal wordt berekend door de hoogte van de algemene reserve vrij besteedbaar en de algemene buffer reserve samen te nemen en af te zetten tegen het totaal van de gecalculeerde risico's. De risico's worden 2x per jaar opnieuw onder de loep genomen, namelijk bij het opstellen van de begroting en bij het opstellen van de jaarstukken. In deze turap is dan nog ook uitgegaan van de laatst bekende stand uit de jaarstukken 2022.

Het doel van een financiële buffer van 110% is nu na de verwerking van deze 3^e Turap 2023 niet meer gehaald. Het kengetal is verslechterd door het negatieve saldo van deze 3^e turap 2023 van -/- € 1.214.0000. Aandacht voor het verbeteren/verhogen van de reserves is hard nodig in het kader van het structureel verbeteren van de solvabiliteitsratio, zeker met de wetenschap dat er in de nabije toekomst grote investeringen op de planning staan waarvoor langlopende leningen afgesloten moeten worden.

Berekening ratio reserves / risico's				
	begroting 2023	na 1e turap	na 2e turap	na 3e turap
vrije reserves	6.378.950	5.754.000	5.621.950	4.397.950
gecalculeerde risico's	4.367.000	4.367.000	4.235.000	4.235.000
Ratio	146,07%	131,76%	132,75%	103,85%

Bijlage A: Effecten 3^e Turap 2023

Financiële uitkomst verwerking 3e Turap 2023		2023	
<i>Bedragen * € 1.000 (V=voordeel, N=nadeel)</i>			
<u>Programma 0 Bestuur en ondersteuning</u>			
0.1	Wet Open Overheid (WOO)	53	V
0.1	Waardeoverdracht pensioenen	0	
0.2	Organisatie verkiezingen en aanschaf stembureau manager	-50	N
0.3	Sloop en sanering gebouw politiehondenvereniging	-27	N
0.4	Multifunctioneel gemeentehuis	-39	N
0.64	Bezwaarafhandeling en overige kosetn belastingen	-61	N
0.7	Meicirculaire gemeentehuis	-181	N
<u>Programma 1 Veiligheid</u>			
1.1	Indexering huur brandweerkazernes	9	V
<u>Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat</u>			
2.1	Gladheidsbestrijding	-40	N
2.1	Maatregelen Molenstraat	-10	N
2.1	Verkeersremmende maatregelen kon. Wilhelminalaan	-15	N
2.1	Vervangen fietspaden Willibrorduslaan	0	
2.5	OV-ambassadeurs	0	
<u>Programma 3 Economie</u>			
<u>Programma 4 Onderwijs</u>			
4.2	Tijdelijke huisvesting de Wilderen	0	
<u>Programma 5 Sport, cultuur en recreatie</u>			
5.2	Exploatievergoeding sporthallen Hazzo en Pracht	17	V
<u>Programma 6 Sociaal domein</u>			
6.1	Toekomst Waalres museum	-23	N
6.1	Incidentele versterking CMD	-170	N
6.1	Steunwijzer	-8	N
6.1	Pilot jongerencentrum	-6	N
6.2	Eerste begrotingswijziging Plusteam	-37	N
6.3	Inhuur geldzorgenbeleid	0	
6.3	Uitvoeringskosten participatiewet	-18	N
6.72a	Overschrijding individuele voorzieningen jeugdhulp	-600	N
6.73c	Continuïteit jeugdhulpaanbieder	-17	N
6.82	Prognose jeugdbescherming en - reclassering	56	V
<u>Programma 7 Volksgezondheid en milieu</u>			
7.1	Herziene begroting 2023 GGD Zuidoost Brabant	-47	N
7.1	Formateur GALA	0	
7.1	SPUK breed 2023-2026	0	
7.2	Onderzoek gronddepot en gemeentewerf	0	
<u>Programma 8 Volkshuisvesting RO en SV</u>			
<u>Bedrijfsvoering</u>			
Resultaat 3e Turap 2023		-1214	N

Bijlage B: verloop budgettaire ruimte

Hieronder een overzicht van het verloop van de budgettaire ruimte voor 2023.

Financiële uitkomst na verwerking 2e Turap 2023	2023	
<i>Bedragen * € 1.000 (V=voordeel, N=nadeel)</i>		
Saldo begroting:		
Primaire begroting 2023	28	V
1e begrotingswijziging 2023 (sept circulaire 2022)	48	V
6e Turap 2022 (2e wijz. 2023)	-20	N
Onvoorzien lasten structureel 2023 - 2026	90	V
Eenmalig onvoorzien 2023	100	V
Totaal besteedbaar	246	V
Mutaties ten laste van onvoorzien 2023		
1e turap 2023	-85	N
2e turap 2023	-275	N
3e turap 2023	-1214	N
Totaal mutaties onvoorzien	-1574	N
Resultaat na verwerking 3e turap 2023	-1328	N